



עוצם עין אחת || אמנות הפיתוי

על התערוכה "מטיל צל" של גיל שחר בגלריה אלון שגב

עוזי צור

10.03.2017

14:13

גיל שחר, "מטיל צל", גלריה אלון שגב, תל אביב

לפעמים, למרות שאתה מודע לפיתוי הגלוי ביצירה כלשהי, אתה מוצא עצמך מתמסר לו. ואמנם יש בפיסול של גיל שחר משהו אנושי המומר אל החומר, בסטיות קלות, משהו מפתה בריאליזם המושלם שלו ומומר למצבים של סוריאליזם. הפיתוי גלוי ומודע לעצמו ולמתבונן והוא כמלכודת דבש. יצירתו של שחר פרפקציוניסטית בעשייתה ויש בה סוג של אלכימיה אמנותית שמצליחה לשמר את האנושי בדמויות המפוסלות, בראשים ובפלגי הגוף העליונים של גברים, אמנים ברובם, הנדמים להשלכה ולהכפלה של האמן עצמו.

התערוכה בנויה כמערך של פסלים בחלל ותבליטים על הקירות, תצוגה המדגישה את הטופוגרפיה ואת היופי של חלל הגלריה כפי שלא חוויתי אותם בעבר. התצוגה הזאת גם יוצרת שיח אילם ומנוחש בין הדמויות, לתבליטים המשמשים להם לעתים רקע אקטיבי.

על שניים מקירות הגלריה, המזרחי והמערבי, שטים מערכי ירחים בגדלים שונים, "קונסטלציות קוסמיות" המצויות כל אחת בשלב אחר של ליקוי ירח, אסטרונומי או פואטי. אלו הן יציקות דקות, לבנות וקשיחות של אפוקסי הנדמות לניירות מקומטים ששחר מצייר ורושם עליהם בעיפרון. רוב הירחים הם בשחור-לבן וירח אחד זעיר אפל כולו, ורק בשוליו ניכר סהר דקיק הצבוע צהוב. משקלי הפסלים ומיקומם בחלל הממשי יוצרים עם הירחים "נדנדות" רבות של מאזניים משתנים, שגם הן אנושיות ושיריות בו־בזמן.

על הקירות הצפוני והדרומי, על אותן יציקות הנדמות לדפי נייר מקומטים, שחר מטיל צלליות שהן כצדה האפל של שלוות הפסלים. צל של ראש וכתפיים, שהאמן קרע את חורי העיניים והפה בעור היציקה, ואלה נראים בצללית כחורי גולגולת. בצל אחר, של אשה ארוכת שיער, שחר קרע את הפנים כבמכת אגרוף. ב"אמן כצל צעיר" הדף קומט שוב ושוב עד שקרע את צווארו. אלה צלליות שיש בהן ניגוד ליופי הצללים שהפסלים עצמם מטילים בהיקפם.

חלק מהפסלים שבויים בבדידותם ואת חלקם שחר מנסה לדובב זה לזה, בקירבה שרק מעצימה את בדידות היחיד. ב"ללא כותרת" 2015 מוטלים שני ראשים בסל חבלים התלוי מעל הקרקע באור דרמטי, כמו מתערסלים בקירבה האינטימית שנכפתה עליהם. קשיש חמור סבר ששיערו הלבין ופניו חרושות קמטים וצעיר עם תווי פנים שמים נדיבים (ראשו של אורי גרשוני) הפוכים זה לזה. ב"אמן ומודל" 2012 — עלם אדמוני וענוג לובש סוודר שחור מהוה, ראשו מוטה מעט לאחור בין הירחים הסובבים מאחוריו בעוד כפות ידיו ממששות את הראש המוטל ביניהן. כך, בעיניים עצומות, הוא מתמסר כולו לקרוא בחושניות אצבעותיו את הראש הזה כעיוור. שחר בוחר להשאיר את פסל העלם בעיוורונו בבואו להחיות את יציקת הראש ברישום של זיפי השיער והזקן, הגבות והריסים, ולא לפקוח את העיניים ולצייר להם אישונים. כך הוא משמר את החידה.